

Henry Kloss

Ο μεγάλος λαϊκός ήρωας

Ο δαιμόνιος κύριος Kloss εκτός από ηχεία μετρούσε στο ενεργητικό του τη δεκαετία του '70 και ραδιοφωνικούς δέκτες όπως το θρυλικό KLH Model 8FM, αλλά και ραδιοενισχυτές σαν τον Advent Model 300.

Ο Henry Kloss ήταν ένας σπουδαίος Αμερικανός μηχανικός, το πέρασμα του οποίου από τον κόσμο της υψηλής πιστότητας θα μείνει πολλά χρόνια ανεξίτηλο. Εκτός Αμερικής τον γνωρίζουν ελάχιστα, το έργο του όμως είναι τόσο πληθωρικό, ώστε μπορούμε να πούμε ότι στα 50 χρόνια της ενεργού δράσης του σχεδίασε και παρήγαγε περισσότερα προϊόντα από ένα γιαπωνέζικο team R&D. Οι λόγοι για τους οποίους ο Kloss δεν είναι γνωστός πέρα από την Αμερική είναι διότι ποτέ δεν έκανε οργανωμένες δημόσιες σχέσεις, ποτέ δεν ταξίδεψε, ποτέ δεν ασχολήθηκε με εκείνη την ανώτερη κατηγορία μηχανημάτων για τα οποία μιλούν όλοι αλλά τα αγοράζουν ελάχιστα και διότι ποτέ δεν έδωσε το όνομά του ούτε στις εταιρείες που κατά καιρούς ίδρυσε αλλά ούτε και σε κάποιο από τα προϊόντα του. Ο Kloss ήταν ένας μηχανικός που επιδίωκε να προσφέρει στις μεγάλες μάζες προϊόντα αξιόπιστα, έντιμα, με μεγάλη αντοχή στο χρόνο σε όσο το δυνατόν πιο προσιτές τιμές. Και αυτό το κατάφερε σε μεγάλο βαθμό, με αποτέλεσμα να γίνει για τους Αμερικανούς ένας λαϊκός ήρωας σαν τον Edison, καθημερινός και προσιτός. Μάλιστα, οι κάτοχοι των προϊόντων του δεν δίσταζαν να χτυπήσουν το κουδούνι του και να του ζητήσουν ένα ανταλλακτικό για μηχανήματα που είχαν αγοράσει 30 χρόνια πριν, αφού το υπόγειο του σπιτιού του ήταν μια τεράστια αποθήκη με κάθε είδους εξαρτήματα από τα δεκάδες προϊόντα που ο ίδιος είχε κατασκευάσει στη διάρκεια της παραγωγικότατης ζωής του.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ. Το 1954 ο Edgar Villchur (στον οποίο θα αναφερθούμε σε επόμενο τεύχος), ένας καθηγητής του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, παρουσίασε ένα νέο τύπο ηχείου. Ο τύπος αυτός έγινε γνωστός με το όνομα "ηχείο ακουστικής ανάρτησης" και έλυσε βασικά το πρόβλημα του μεγάλου όγκου της καμπίνας, συμβάλλοντας παράλληλα στη μείωση του κόστους παραγωγής των ηχείων.

Έτσι, σε συνδυασμό με την περίπου ταυτόχρονη εισαγωγή της στερεοφωνίας, το ηχείο ακουστικής ανάρτησης έδωσε μεγάλη ώθηση στην εξάπλωση της υψηλής πιστότητας στους φιλόμους στην Αμερική και στην Ευρώπη.

Με τον τρόπο αυτό εκατομμύρια φίλοι της μουσικής μπόρεσαν να χαρούν την "ευλογία" του πιστού ήχου μέσα στον προσωπικό τους χώρο. Από το 1925 όλα τα μεγάφωνα κατασκευάζονταν σύμφωνα με τη θεωρία των Edward Kellogg και Chester Rice. Δηλαδή οι κώνοι των μεγαφώνων ήταν στηριγμένοι πάνω σε ένα μηχανικό ελατήριο (αράχνη) που είχε σκοπό αφενός να επαναφέρει τον κώνο στην αρχική του θέση και αφετέρου να περιορίζει τις διαδρομές του μέσα στα όρια των ηλεκτρομηχανικών αντοχών του.

Η σχεδίαση αυτή παρουσίαζε προβλήματα. Τα βασικότερα ήταν η μεγάλη παραμόρφωση στις χαμηλές συχνότητες και η ανάγκη για ξυλοκατασκευές μεγάλου μεγέθους κατάλληλες για δημόσιους χώρους, όχι όμως και για οικιακή χρήση.

Ο Edgar Villchur, λοιπόν, κατασκεύασε μια μικρή αεροστεγή καμπίνα, ο έγκλειστος αέρας της οποίας σε συνδυασμό με την εξωτερική ατμοσφαιρική πίεση λειτουργούσε σαν ελατήριο αλλά και σαν μαξιλάρι για τον κώνο του μεγαφώνου. Ως παράδειγμα αναφέρουμε την περίπτωση που κάποιος είναι κλεισμένος μέσα σε ένα μπαλόνι και σπρώχνει την ελαστική μεμβράνη προς τα έξω δημιουργώντας μία

Το πρώτο ηχείο ακουστικής ανάρτησης που παρουσιάστηκε στην αγορά ήταν το Acoustic Research AR-1, το οποίο παρά τις μικρές του διαστάσεις έφτανε στο εντυπωσιακό βάθος των 40 κύκλων. Κανένα άλλο ηχείο δεν μπορούσε να συγκριθεί μαζί του εκείνη την εποχή στο σημείο αυτό.

εξοχή. Εάν σταματήσει να σπρώχνει τη μεμβράνη, η ατμοσφαιρική πίεση θα την επαναφέρει στην αρχική της θέση. Το ίδιο συμβαίνει και αντίστροφα. Αυτή η απλή και ιδιοφυής ιδέα βελτίωσε αφάνταστα την απόκριση των ηχείων στις χαμηλές συχνότητες και μείωσε δραματικά το μέγεθος και το κόστος τους. Για τον Villchur, όμως, τα πράγματα δεν εξελίχθηκαν τόσο εύκολα. Αφού κατασκεύασε ένα πρωτότυπο του ηχείου του, άρχισε να το επιδεικνύει σε όλους τους μεγάλους κατασκευαστές της Αμερικής, οι οποίοι όμως δεν έδειξαν κανένα ενδιαφέρον.

Βέβαια, δεν ήταν η πρώτη φορά που το αντιδραστικό μυαλό της μεγάλης βιομηχανίας άρνησε να πάρει στροφές. Υπάρχουν πολλά ανάλογα παραδείγματα στην ιστορία της τεχνολογίας, με πιο κραυγαλέο την άρνηση των βιομηχάνων αναφορικά με τις δυνατότητες του PC στη δεκαετία του '70.

Ο Villchur, όμως, που είχε επενδύσει πολύ χρόνο και είχε κάνει πολλά όνειρα για να λύσει τα οικονομικά του προβλήματα με το ηχείο αυτό, βρέθηκε σε απόγνωση.

Προσπαθώντας να βρει μια λύση, θυμήθηκε ένα φοιτητή του, τον Henry Kloss, που στα 24 χρόνια του προσπαθούσε να βγάλει το ψωμί του κατασκευάζοντας ηχεία επί παραγγελία σε μια αποθήκη στο Cambridge.

Πήγε και τον βρήκε, λοιπόν, και του έκανε επίδειξη του ηχείου του χρησιμοποιώντας LP με πολλά και στιβαρά μπάσα, όπως αυτά του E. Power Biggs.

Ο Kloss εντυπωσιάστηκε από τον εξαιρετικό ήχο της ακουστικής ανάρτησης και το σβέλο επιχειρηματικό του μυαλό είδε τις εμπορικές δυνατότητες ενός ηχείου μικρών διαστάσεων που θα γεμίζει τους χώρους των σπιτιών με μεγαλειώδη ήχο και όχι με τον όγκο του. Η απόφαση πάρθηκε αμέσως: Θα διέθετε την αποθήκη του στον Villchur για να κατασκευάζει τα ηχεία του. Το όνομα της εταιρείας που θα προωθούσε στην αγορά τα ηχεία αυτά ήταν Acoustic Research (AR).

Επειδή τα οικονομικά της νεοσύστατης εταιρείας ήταν περιορισμένα, ο Kloss ανέλαβε μόνος του την εξωτε-

Σε πολλές σχεδιάσεις του ο Kloss είχε χρησιμοποιήσει ανορθόδοξους τρόπους κατασκευής με στόχο να κρατήσει το κόστος σε απόλυτα ορθολογικά επίπεδα χωρίς όμως να μειώνει την τελική ποιότητα του προϊόντος. Τρανταχτό παράδειγμα, τα εικονιζόμενα ηχεία της KLH, όπου ο Kloss είχε χρησιμοποιήσει μεγάφωνα των οποίων οι κώνοι ήταν κατασκευασμένοι από πλαστικό σακούλας παντοπωλείου περασμένο με ειδική μογιά.

Το 1972 ο Henry Kloss κάνει την πρώτη του προσπάθεια να σχεδιάσει κάτι που έχει σχέση με την εικόνα. Τότε θα συλλάβει την επαναστατική συσκευή Advent Video Beam 1000, τον πρώτο βιντεοπροβολέα στον κόσμο για οικιακή χρήση (στη φωτογραφία βλέπετε μία κατοπινή έκδοση, το model 2).

ρική σχεδίαση και τη δημιουργία της γραμμής παραγωγής των ηχείων της AR. Με το σχεδόν ερασιτεχνικό αυτό τρόπο (όπως συμβαίνει πάντα), παρουσιάστηκε στην αγορά το πρώτο ηχείο ακουστικής ανάρτησης στον κόσμο: το AR-1.

Με πυγμαίες, για τα τότε δεδομένα, διαστάσεις 63x35x28cm ήταν το μικρότερο ηχείο με επίπεδη απόκριση συχνότητας που έφτανε στο εντυπωσιακό βάθος των 40 κύκλων. Κανένα άλλο ηχείο δεν μπορούσε να συγκριθεί μαζί του στο σημείο αυτό. Συγκεκριμένα, οι 25 κύκλοι στο AR-1 ακούγονταν δυνατότερα από ό,τι στο Klipschorn, το οποίο θεωρούνταν το πιο ευαίσθητο ηχείο στην αγορά.

Ο Kloss ήθελε να παρουσιάσει το AR-1 στο Audio Show της Νέας Υόρκης. Για το λόγο αυτό, κατασκεύασε αρκετά κομμάτια για να μπορεί να εφοδιάσει όλους αυτούς που με την κριτική τους θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αγορά και τους μελλοντικούς αγοραστές. Όμως και εδώ αντιμετώπισε την άρνηση. Οι "ειδημόνες", αντί να συνειδητοποιήσουν ότι είχαν μπροστά τους μια τεχνολογική επανάσταση, άρχισαν να γνωστά: "Παίζει καλά για το μέγεθός του..." ή "Εάν το σπίτι σας είναι μικρό..." κ.λπ. Ωστόσο, τον τελευταίο λόγο έχουν οι αγοραστές. Το AR-1 σημείωσε τρομακτική εμπορική επιτυχία, με αποτέλεσμα να ακολουθήσουν τα AR-2 και AR-3, τα οποία ήταν βελτιώσεις του AR-1 σε μεγαλύτερο μέγεθος. Η αμερικανική αγορά ενθουσιάστηκε με το νέο αυτό ηχείο και το 1956 εμφανίστηκε σε διαφήμιση ο Louis Armstrong, ο οποίος φωτογραφήστηκε με ένα ηχείο AR-2. Τελικά, οι μανδραίνιοι της αγοράς της υψηλής πιστότητας αφυπνίστηκαν και έδωσαν στον Kloss μια δίκαιη θέση στο Audio Hall of Fame, πίσω από τον Edison και τον Bell.

Ο ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΩΝ Κ. KLOSS. Στη συνέχεια ο Kloss αποχώρησε από την AR. Οι λόγοι δεν έγιναν γνωστοί, ίσως όμως να έχουν σχέση με τον αφάνταστα δημιουργικό χαρακτήρα του, που ήθελε να δοκιμάζει νέες ακραίες τεχνολογίες και να τις μετατρέπει σε εμπορικά προϊόντα κορυφαίας ποιότητας σε προσιτές τιμές. Λίγο καιρό αργότερα, στις αρχές του '60, συνεργάστηκε με τους Malcolm Lowe και Anton Hoffman στην KLH. Εκεί σχεδίασε και παρήγαγε ένα δέκτη που έμεινε στην ιστορία, τον KLH Model 8FM.

Κατόπιν, σχεδίασε το KLH-6, που ήρθε πρώτο σε πωλήσεις τη δεκαετία του '60. Ακολούθησε ένα σύστημα στέρεο, τύπου βαλίτσας, το οποίο βρήκε πολλούς φανατικούς αγοραστές ανάμεσα στους ταξιδιώτες και τους φοιτητές. Πριν τελειώσει τη συνεργασία του με την KLH, πρόλαβε να σχεδιάσει μερικά πρωτοποριακά προϊόντα υψηλής πιστότητας με τρανζίστορ, που τότε ήταν ένας επαναστατικός ημιαγωγός και άρχισε σιγά σιγά να υποκαθιστά τη λάμπα.

Συνεχίζοντας την τροχιά του στο στερέωμα της υψηλής πιστότητας, ο Kloss ίδρυσε το 1967 την εταιρεία Advent, χωρίς όμως να διακόψει τη συνεργασία του με την KLH. Λίγο αργότερα, οι συγκυρίες τον έφεραν σε επαφή με τον Ray Dolby. Μαζί με τον Dolby κατασκεύασαν στις εγκαταστάσεις της Advent και για λογαριασμό της KLH το πρώτο μαγνητόφωνο ταινίας στον κόσμο που είχε ενσωματωμένο το γνωστό σύστημα μείωσης θορύβου Dolby: το Model 40. Η επιτυχία αυτού του συνδυασμού άνοιξε το δρόμο για να κατασκευαστούν αργότερα κασετόφωνα με αυτό το σύστημα. Το σύστημα Dolby, όπως είναι γνωστό, ήταν η κύρια αιτία της αναβάθμισης των κασετοφώνων σε σημαντικές πηγές μουσικής υψηλής πιστότητας και σε τιμές προσιτές. Λίγα χρόνια μετά ο Kloss κατασκεύασε το Advent Loudspeaker που κυριάρχησε σε πωλήσεις όλη τη δεκαετία του '70.

Θα πρέπει να πούμε ότι οι μέθοδοί του Kloss στη σχεδίαση και την παραγωγή των προϊόντων του δεν ήταν πάντα συμβατικοί. Παρά το γεγονός ότι παρήγαγε μερικά από τα best seller όλων των εποχών, κάποια εξαρτήματα τα κατασκεύαζε σπίτι του, συνήθως με τους πιο ερασιτεχνικούς και ανορθόδοξους τρόπους. Για τα πετυχημένα ηχεία KLH, ο Kloss είχε χρησιμοποιήσει μεγάφωνα των οποίων οι κώνοι ήταν κατασκευασμένοι από πλαστικό σακούλας παντοπωλείου, κίτρινη μπογιά και μερικά άλλα ευτελή υλικά. Το σχήμα του κώνου το είχε σχεδιάσει πάνω σε μια χαρτοπετσέτα.

Σε πολλές σχεδιάσεις του ο Kloss είχε χρησιμοποιήσει ανορθόδοξους τρόπους, αλλά οι στόχοι του ήταν απόλυτα ορθολογικοί. Ήθελε να κατασκευάζει προϊόντα για τα οποία ο αγοραστής δεν θα μετάνιωνε ποτέ. Για τον Kloss είχε μεγάλη σημασία η αντοχή στο χρόνο. Πίστευε ότι 20 χρόνια μετά την αγορά τους τα προϊόντα του έπρεπε να λειτουργούν άψογα και να εξακολουθούν να δίνουν χαρά στον αγοραστή. Ήταν κατά της άσκοπης κατανάλωσης, κατά των προϊόντων μιας χρήσης και

Τελευταίο επίτευγμα του κυρίου Kloss, τα επιτραπέζια ραδιόφωνα Tivoli, που κάνουν σήμερα θραύση χάρη στην ιδιαίτερη αισθητική τους, την υψηλή τους ποιότητα και το λογικό τους κόστος.

κατά των φτηνών μηχανημάτων. Γενικά, του άρεσαν η κλάση και η κατασκευαστική ποιότητα σε κάθε προϊόν που γεννούσε το μυαλό του και έφτιαχναν τα χέρια του.

Το 1972 προσπάθησε για πρώτη φορά να κατασκευάσει κάτι που είχε σχέση με την εικόνα (ο μύθος λέει ότι δεν είχε δει ποτέ τηλεόραση, μέχρι που ο ίδιος κατασκεύασε μία). Το προϊόν της προσπάθειάς του ήταν μία ακόμη επαναστατική συσκευή, το Advent Video Beam 1000, ο πρώτος προβολέας video στον κόσμο για χρήση στο σπίτι. Η προσπάθειά του στο video συνεχίστηκε μέχρι τα μέσα του '80. Στόχος του ήταν να βελτιώνει συνεχώς την ποιότητα των συσκευών του και να μειώνει όσο μπορούσε το κόστος τους.

Το 1988 επέστρεψε στην αγορά του ήχου με μια νέα εταιρεία, την Cambridge Sound Works, η οποία πραγματοποιούσε πωλήσεις μέσω ταχυδρομείου. Τα προϊόντα της εταιρείας αυτής ήταν ευθυγραμμισμένα με τις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς και αποτελούνταν κυρίως από sub/sat ηχεία, ηχεία για Home Cinema και ηχεία για υπολογιστές. Τέλος, πριν από μερικά χρόνια και λίγο πριν πεθάνει, θέλοντας να σπάσει το κατεστημένο της φτηνής ποιότητας σε ηλεκτρονικά προϊόντα καθημερινής χρήσης, ο Kloss ίδρυσε την εταιρεία Tivoli Audio. Τα προϊόντα της ήταν μια σειρά από επιτραπέζια ραδιόφωνα σε διάφορες εκδοχές μαζί με μερικά άλλα παρελκόμενα, πραγματικά ιδιαίτερης αισθητικής και, σύμφωνα με τον κατασκευαστή, ιδιαίτερης ποιότητας και σε πολύ λογικό κόστος. Εμείς είχαμε την ευκαιρία να δούμε από κοντά και να δοκιμάσουμε τα ραδιόφωνα της Tivoli, τα οποία βρίσκουμε ιδιαίτερα ελκυστικά, γιατί, εκτός από την υψηλή ποιότητα του ήχου τους, η αισθητική τους συνδυάζει το παλιό ηλεκτρονικό όργανο και τον παλιό δέκτη. Γενικά, η όλη κατασκευή φαίνεται στιβαρή, ποιτική, με αντοχή στο χρόνο αλλά και στη μόδα σύμφωνα με τη νοοτροπία του Kloss.

Η αδιάκοπη παραγωγή ηλεκτρονικών προϊόντων από τον Kloss σταμάτησε μαζί με τη ζωή του. Το έργο που άφησε πίσω του είναι πραγματικά πληθωρικό. Στη χώρα του αγαπήθηκε πολύ τόσο ο ίδιος όσο και το έργο του. Έξω από αυτή αγαπήθηκαν πολύ τα προϊόντα του.

Πολλές χιλιάδες άνθρωποι κέρδισαν το ψωμί τους σε όλο τον πλανήτη από την εμπορία αυτών των προϊόντων αλλά και εκατοντάδες χιλιάδες απόλαυσαν τη μουσική μέσα από τα προϊόντα αυτά χωρίς να γνωρίζουν ότι αυτό το οφείλουν στον αφανή, έντιμο, εργατικό και οραματιστή μηχανικό, τον Henry Kloss.

Π.Καρύδης

